

SUY GÖREV GÜCÜ MARDİN TOPLANTI NOTLARI

Gündem

- Karşılama ve Tanışma
- SUY Programı ile İlgili Güncel Bilgiler
- ŞEY Programı ile İlgili Güncel Bilgiler
- 2019 İlk Çeyrek Ekonomi Bülteni
- Diğer Konular

Toplantı Tarihi ve Saati:	23 Temmuz 2019	Toplantı Yeri	: Mardin Hilton Hotel
	10:30 - 12:30	Toplantı Eş Başkanları	WFP: Faruk ACAR TK : Onur OZDEMİR

1. SUY Programı ile İlgili Güncel Bilgiler:

- Sosyal Uyum Yardım Programı (SUY) Görev Gücü toplantı yönetimi BM Dünya Gıda Programı (WFP) ve Türk Kızılay (TK) tarafından güncel Türkiye geneli ve Mardin özeli SUY istatistikleri paylaşılmıştır. Haziran 2019 dönemi verilerine göre 1.674.624 kişiye ödeme gerçekleştirilmiştir.
- Haziran 2019 ödeme dönemine göre yararlanıcıların %51'i kadın ve %49 erkektir. Uyrak dağılımı açısından bakıldığında ise mülteci nüfusun çoğunluğunun Suriyeli olmasının doğal sonucu olarak %88,5 Suriye uyruklu kişilerdir. Suriyelileri, Irak, Afganistan ve İran uyruklu yararlanıcılar takip etmektedir. Yararlanıcıların en çok uygun buldukları kriter %57,4'lük oranla "Hanede En Az Dört Çocuk Bulunmasıdır."
- AÇSHB'den alınan Temmuz 2019 tarihli istatistiklere göre Mardin ilinde toplam 43,719 kişi SUY'a başvuru gerçekleşmiştir. 27,743 kişi SUY kriterlerine uygun bulunurken 122 kişinin başvuru değerlendirme süreci devam etmektedir.
- Vakıfların takdir hakkı kullanımı anlamında ise yine Temmuz 2019 verilerine göre 4.426 hane vakıfların takdir hakkı kullanımı neticesinde SUY Programı'ndan faydalanmaya başlamıştır.
- Haziran 2019 itibariyle 7.355 kişi Ağır Engelli Ek Ödemesi kapsamında aylık kişi başı 600.00 TL'lik yardımdan faydalanmaktadır.
- Engelli Sağlık Raporu yönetmeliğinde 20 Şubat 2019 itibaren yürürlüğe giren değişiklikler anlatıldı. Çocuk ve yetişkinlere dönük yeni Engelli Sağlık Raporu kriterleri katılımcılarla paylaşıldı.
- Çocuk ve Yetişkin için Engelli Sağlık Raporu (ÇÖZGER) yeni rapor formatının bütünlük sistemine (Vakıflar ile TK Hizmet merkezleri tarafından kullanılan) girilmesinde yaşanan sorunlar Ankara'da yaptığımız savunuculuk faaliyetinden sonra çözümlenmiştir. Artık çocuklar için yeni rapor formatları sisteme sorunsuz bir şekilde girilmektedir.
- Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Mardin özeli, SUY'a başvuru oranları karşılaştırılmalı olarak sunulmuştur. Detaylar için toplantı notu ekindeki sunuma bakılabilir.
- Ocak 2019 ve Haziran 2019 arası Güneydoğu Bölgesi illerinde SUY başvurusunda meydana gelen artışlar anlatılarak sebepleri üzerinde konuşuldu.
- 168 Çağrı Merkezi, Kasım 2016- Temmuz 2019 arası 1,2 milyon çağrıya ulaşmıştır. Çağrı merkezi 5 farklı dilde hizmet vermekte olup (Türkçe, Arapça, Farsça, Peştuca, İngilizce) resmi olarak alınan çağrı sayısının düşük olmasından kaynaklı olarak hizmet verilen diller arasında Kürtçe olmasa da Kürtçe bilen operatör bulunmakta ve nadir alınan Kürtçe çağrılarının da cevaplanabileceği ifade edilmiştir. Çalışma saatleri hafta içi 08.00-18.00 Cumartesi 09.00-13.00 arasındadır. Kızılaykart'ın kırık, kayıp, bozuk vb. olması durumlarında 168 aranarak Halkbank Çağrı Merkezine ücretsiz yönlendirme yapılmaktadır. Halkbank Çağrı Merkezine Nisan 2017 itibariyle 62.500 çağrı yönlendirilmiştir.
- Kızılaykart Dış Erişim ekiplerinin faaliyetleri devam etmektedir. Ocak 2018'den bu yana 8.000 'den fazla kurum ziyaret edilmiş olup 15.000 vaka alınmıştır. Bu vakaların %85'i çözüme kavuşturulmuştur. En çok vaka alınan iller İstanbul, Gaziantep, Şanlıurfa ve Adana olarak belirlenmiş olup, vaka kırılımları; kart teslim, engelli raporları, kimlik kayıtları ve adres kayıtlarında yaşanan sorunlardan oluşmaktadır.
- Detayları toplantı notu ile beraber gönderilecek olan sunumda yer alan Mardin özeli SUY istatistikleri, iletişim kanalları ile Çağrı merkezi verileri de ayrıca aktarılmıştır.

2. SUY üzerine soru ve yorumlar:

- Katılımcılar Mardin genelinde toplam başvuru ve SUY uygunluk oranlarının düşük olduğunu belirterek bunun nedenlerinin analiz edilmesinin bir ihtiyaç olduğunu belirttiler.
- Katılımcılar Mardin genelinde yaklaşık 90 bin kayıtlı Suriyelinin bulunduğunu ancak teyitlerde bu rakamların 60 binler civarında kaldığını belirttiler.

3. Ş.E.Y. Programı ile İlgili Güncel Bilgiler:

- TANDANS Veri Bilim Danışmanlığı tarafından Üçüncü Taraf İzlemesi – Nicel Uzun Vadeli Araştırma Mayıs 2018’den itibaren her altı ayda bir İstanbul, İzmir, Adana, Şanlıurfa ve Gaziantep’te 2.100 Ş.E.Y. yararlanıcısı haneyle anket yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Üçüncü Taraf İzlemesi – Nicel Uzun Vadeli Araştırma – 1. Faz Taslak Sonuçları:

(Aşağıda belirtilen oranlar tamamen ailelerin kendi beyanları esas alınarak hesaplanmıştır.)

- Toplamda 1902 anket yapılmıştır. İzmir’deki anketlerin tamamlanma oranı %28.7’de kaldığı için toplam anket sonuçlarını etkileyecek şekilde hesaba katılmamıştır. Bu oran Güneydoğu’da (Adana, Şanlıurfa ve Gaziantep) %99.2 ile en yüksek yüzdeye sahiptir.
- Ş.E.Y. ödemesi aldığını belirten Ş.E.Y. faydalanıcılarının oranı hem İstanbul’da hem de Güneydoğu’da %98.3 iken, SUY programından da faydalanan Ş.E.Y. faydalanıcıların oranı Güneydoğu’da %76.1’dir.
- İstanbul’da bir hanenin ortalama geliri aylık 2.000 TL civarı iken, Güneydoğu’da 1.500 TL civarı olarak gözükmemektedir.
- Mülakat yapılan kişilere aylık en büyük üç gelir kaynakları sorulduğunda, Ş.E.Y. faydalanıcı ailelerin birincil gelir kaynağı %48 ile nitelikli iş gücü, %28 ile niteliksiz iş gücü, %13 ile SUY, %10 ile ise Ş.E.Y. olarak ifade edilmiştir. Bu durum, faydalanıcıların tamamen sosyal yardımlara bağımlı bir şekilde yaşamadıklarını; aynı zamanda da, belirtilen işlerin genelde geçici ve vasıfsız olmasından ötürü yardımlara hala ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.
- Çocuk yoksulluğunun hesaplanması için UNICEF’in kullandığı birtakım kriterler bulunmaktadır. Bu çalışmada, faydalanıcı hanelerde çocuk yoksulluğunun hesaplanması için Dünya Gıda Programı’nın ölçütü (günlük hane başı 5.5 dolar gelir ise ortalama, 3.2 dolar ise aşırı yoksulluk) kullanılmış ve onların teknik desteğine başvurulmuştur. Grafikte gözüktüğü üzere, faydalanıcı hanelerin %12.07’si aşırı yoksulluk altında kalırken, %23.03’ü aşırı yoksulluk sınırı üstünde kalıp ortalama yoksulluk sınırı altında yaşamaktadır. Toplamda ise, %35.10’u ortalama yoksulluk sınırı altında (aşırı yoksulluk sınırı altı dahil olmak üzere) kalmaktadır.
- Ziyaret edilen hanelerdeki toplam çocuk sayısı 3,780’dir. Bu çocuklar arasında, kızların %81.2’si, erkeklerin ise %76’sının okula kayıtlı olduğu belirtilmiştir. Yoksulluk ve cinsiyet verileriyle okula kayıt oranları kıyaslandığında, özellikle aşırı yoksulluk sınırının hemen üstünde yer alan ailelerde 6-17 yaş arası erkek çocukların yoksulluktan çok daha fazla etkilendiği görülmektedir.
- Ş.E.Y.’in okula ilk kayda etkisinin olmadığını beyan eden ailelerin yüzdesi İstanbul’da ve Güneydoğu’da (%70) birbirine yakın çıkmıştır. Bu da programın başvuru kriterleri düşünüldüğünde şaşırtıcı bir sonuç değildir.
- 2017/2018 okul yılı içerisinde İstanbul’da görüşülen ailelerde faydalanıcı çocukların %89.6’sının haftanın beş günü okula devam edildiği iletilse de, Güneydoğu’da bu oran %77.6’ya düşmüştür.
- Okula devamda düzensizliğin nedeni olarak ailelerin toplamda %36’sı hastalık derken, %64’ü başka sebepler bildirmiştir (%20 çalışan çocuk, %12 ev işlerine yardımcı oluyor vb.)
- 2017/2018 okul yılı içerisinde hem SUY hem de Ş.E.Y. programlarından faydalanan ailelerin çocuklarının, sadece Ş.E.Y. programından faydalanan ailelerin çocuklarına kıyasla %4 daha fazla okula devam ettiği gözükmemektedir (%92.2).
- Türk Kızılay Çocuk Koruma ekiplerinin ziyareti sonrası, hanelerin %25’i eğitim, %24’ü Ş.E.Y.’e, %17’si tıbbi yardıma yönlendirildiğini, %42’si çocuk/çocuklar için hizmete yönlendirildiklerini beyan etmiştir. Ziyaret neticesinde, hanelerin %93.8’i SUY, %93.6’sı Ş.E.Y., %87.5’i sosyal yardımlara başvurduğunu belirtmiştir.

Nakit Bileşeni:

- Mayıs 2019'da 399.024 yararlanıcı Ş.E.Y. ödemesi almış, bu ödeme itibarıyla toplamda 247.753 Kızılaykarta yükleme yapılmış, en az bir defa Ş.E.Y. ödemesi alan çocuk sayısı ise 511.453'e çıkmıştır. Yine Mayıs 2019'da Ulusal Şartlı Eğitim Yardımı alan Türk vatandaşı yararlanıcı sayısı ise 1.596.450 olmuştur.
- 24 Haziran 2019 itibarıyla, Ş.E.Y. başvurularının %90'ı (479.190) kabul edilmiş, %10'u (55.814) reddedilmiş ve başvuruların neredeyse %0'ı (1.697) henüz sonuçlanmamıştır. Başvuruların %36'sı Türk Kızılay Hizmet Merkezlerinde alınmıştır.
- Türk Kızılay Çağrı Merkezine 30 Haziran 2019 itibarıyla toplam 118.395 Ş.E.Y. ile ilgili arama gelmiştir. Arayanların %55'i kadın olup en fazla arama gelen çağrı kategorisi bilgi edinme talebidir.
- Mayıs 2019'da ödeme alanların %1'i (7.600 yararlanıcı) Mardin'de kayıtlı olup, Mardin ili yararlanıcı sayısı bakımından 14. sırada yer almıştır. Mardin'deki yararlanıcıların %6'sı anaokulu seviyesinde, %65'i ilkokul seviyesinde, %24'ü ortaokul seviyesinde, %5'i ise lise seviyesinde okula gitmektedir. Mardin ilçeleri arasında yararlanıcı sayısı en yüksek ilçe Kızıltepe'dir.

Çocuk Koruma Bileşeni:

- Osmaniye'deki Çocuk Koruma (ÇK) ofisi hariç, diğer 15 ildeki tüm ÇK ekiplerinin Türk Kızılay Toplum Merkezleri ile entegre bir şekilde çalıştıklarını, Ş.E.Y.-Toplum Merkezi ayrımı yapmadan saha çalışmalarını sürdürdükleri belirtildi.
- Nisan 2019 saha çalışmaları ve Mayıs 2019 ayında yapılan vaka takiplerine dair hazırlanan aylık raporlar üzerinden Mardin iline ait notlar paylaşılmıştır.
- Nisan ayında 54 haneye gidildiğini ve 218 çocuğa ulaşıldığını; en çok Artuklu'da ve vaka kategorisi olarak da en çok çocuk işçiliği vakaları ile karşılaşıldığını belirtti. Buna paralel olarak, erkek çocuklar listelerinde çoğunluğu oluşturmuş.
- ŞEY Çocuk Koruma saha çalışmalarının 2. Fazında Eylül 2018-Nisan 2019 döneminde toplam 1,768 çocuk sayısına ulaşılmış, Mayıs ve Haziran aylarında takip edilmesi gereken, beklettikleri vakalara (müdahalede bulunulmuş ama tekrar bakılmamış ya da düşük riskli) odaklandırılmıştır. 184 vaka (86 kız, 98 erkek) içerisinde 65 vakanın, kısmen başarıya ulaşılmış, tamamen başarıya ulaşılmış ya da dosyada daha fazla yapılabilecek bir şey olmadığı kanaatine varılarak kapatılmıştır.
- Nakit yardım alan çocukların listesi ve ÇK listesini (her ödeme döneminde, 4 günden fazla devamsızlığı bulunduğu için ailesine ödeme yapılmayan çocukların listesi hazırlanmaktadır) karşılaştırarak da kontrol ve takiplerde bulunulduğunu belirtti (Örneğin bir çocuk Ocak red listesinde 10 gün devamsızlık yüzünden yer aldıysa ve onu ziyaret etti iseler, sonrasında bu çocuk okula düzenli devam etmiş mi diye takip etmek gibi). Verilerine göre, 33 çocuk bahsedildiği şekilde hane ziyareti sonrasında okula düzenli devam etmiştir.
- En fazla vaka çıkan sınıf grupları 1, 2. ve 5. sınıf öğrencileri iken, yaş grubu açısından, en çok 10 yaş üstü çocuklarla karşılaşıldığını vurguladı.
- Mayıs ayında 184 çocuk için takip yapılırken, saha ziyareti gerektiren hanelerin çoğunluğu kırsalda ve köylerin dışında yer aldığı için, lojistik problemleri aşmak adına telefonla da takiplerde bulduklarını aktardı.
- Genel olarak en çok çocuk işçiliği, sonrasında PSS ihtiyacı/sağlık desteği gerektiren ve çocuğun uzun süre okuldan uzak kalması neticesinde okula devam etmemesi vakaları ile karşılaşıldığını ifade etti. Bu konuda hızlandırılmış eğitim programının Mardin'de olmamasının eksikliğini yaşadıklarını da ekledi.
- AAR Japan, Ş.E.Y. faydalanıcısı çocuklar arasında çocuk işçiliği vakalarına dair elimizde analiz olup olmadığını sordu. Bu çocukların okula devam etse de, okul çıkışı ya da haftasonları en çok hangi dallarda ve/veya nasıl çalıştığına ilişkin veri toplayabilmemizin faydalı olacağını ifade etti. Genel olarak gözlemlenen vakalarda, çocuk işçi faydalanıcıların çoğunun okula kaydolduğu, birkaç Ş.E.Y. ödemesi aldıktan sonra aile SUY ödemesi alsa dahi, çocuğun okulu bırakıp düzenli devam etmediği aktarıldı.

Ş.E.Y üzerine soru ve yorumlar:

- Kızıltepe haricinde diğer ilçelerde Ş.E.Y. faydalanıcısı olup olmadığı soruldu. Bunun üzerine yararlanıcı sayısının en yüksek olduğu 10 ilçe aktarıldı: Kızıltepe (%43), Artuklu (%27), Midyat (%18), Nusaybin (%5), Derik (%3), Mazıdağı (%1), Dargeçit (%1), Ömerli (%1), Savur ve Yeşilli.
- AAR Japan, Ş.E.Y. Çocuk Koruma ekibinden faydalanıcı çocuklar arasında çocuk işçiliği vakalarına dair (varsa) analiz paylaşılmasını rica etti. Bu çocukların okula devam etse de, okul çıkışı ya da haftasonları en çok hangi dallarda ve/veya nasıl çalıştığına ilişkin veri toplanılmasının faydalı olacağını ifade etti.

4. 2019 İlk Çeyrek Ekonomi Bülteni:

- Türkiye ekonomisi sıkışık durumda, özellikle inşaat ve üretim sektörleri gibi Suriyelilerin ağırlıklı çalışma fırsatı bulduğu sektörler de küçülme söz konusu.
- İşsizlik seviyesinin %14,7 seviyelerine çıkması yerel halklar ve yerinden edilmiş topluluklar arasında iş bulma rekabetini arttırdığı ve bu durumun toplumsal gerginliğe sebep olabileceği düşünülmektedir.
- Mayıs 2019 enflasyon oranı %18,71 olarak gerçekleşti. Yıllık enflasyon hala çok yüksek ve fiyatlar 2018'in son çeyreğinde düşüş eğilimine girse de şu an için yükselme eğiliminde.
- 2018 ikinci yarısından itibaren enflasyonun artmasıyla beraber mültecilerin fiyat artışlarıyla başa çıkma çare arayışları artış gösterdi.

5. Diğer Konular:

- Bir sonraki toplantımız Ekim 2019 ayında yapılacaktır. Yer, gündem ve tarih ile ilgili detaylar toplantıdan önce paylaşılacaktır.
- Herhangi bir sorunuz olursa lütfen faruk.acar@wfp.org ve/veya onur.ozdemir@kizilay.org adresinden bizlere ulaşınız.

Ek Dokümanlar:

1. SUY Görev Gücü Sunumu
2. ŞEY Sunumu